REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURĬ:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colona 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șese lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 76. Brașov, Vinerĭ 4 (17) Aprilie. 1903.

Socialismul.

II.

(*a*) Pentru cei de bună credință nu trebue sĕ perdem multe cuvinte cu zugrăvirea tendințelor socialiste. Ele sunt destul de evidente, îțĭ dau așa dicênd cu degetul in ochĭ.

Sunt înse o sémă de ómenĭ asupra cărora doctrinele subversive au efectul unei injecțiunĭ soporifere, de care sunt adormițĭ într'un fel de hăbăucie letargică și din care nu se mai trezesc, decât odată cu fulgerul, ce le aduce și mórtea. Li-se atrofiază, ințelegem, bunul simț și priceperea și... se revoltă în ei bestia.

Acestora trebue sĕ le deschidĭ ochii cu cleștele și nicĭ atuncĭ nu reușescĭ.

Adică cum?

Atâția bărbațĭ cu carte, — eșițĭ toțĭ din popor și avênd legăturĭ cu opinca țărănéscă — pe cățĭ ni i-au dat școlele nóstre din Blașiu, Beiuș, Brașov, Năsĕud în decursul unui secol și jumĕtate, ce au păscut ei până acuma?...

A trebuit sĕ vină Grossmann și Weltner și Salușinsky și Onișor, ca sĕ voteze resoluțiunĭ la Budapesta și Salonta, în carĭ sĕ se proclame necesitatea desrobirei materiale și spirituale a Românilor? Lumina, pe care credea, că o rĕspândesce până acuma inteligența nóstră, câtă brumă era, n'a fost adevĕrată lumină? Trebuia sĕ așteptăm altă lumină pe care sĕ ni-o aducă Bokányi?...

Dér nu suntem noi sânge din sângele poporului român? Nu ni-am ridicat noi glasul și, când a cerut necesitatea, n'am intervenit noi și cu alte mijlóce mai eficace întru apărarea intereselor economice și culturale ale neamului nostru?...

Când și unde s'a audit, ca doctrinele iscodite de jidovĭ și propagate de jidovĭ sĕ fi adus desrobirea vr'unui popor?

Aruncațĭ o privire asupra sbuciumărilor la care este expusă Franța, de când la guvern se resfață o coaliție de francmasonĭ, radicalĭ și socialiștĭ!

Socialismul proclamă libertatea?

Ce fel de libertate este aceea, când ei nu recunosc părinților libertatea de a-șĭ cresce copiiĭ, după cum lor le place?

In congresele recente socialiste s'a vorbit și despre libertatea învĕțĕmêntului și oratorul respectiv a dis că trebue cassată libertatea de a da copiilor crescere religiósă.

In programul socialismului internațional punctul cel mai cardinal, décă cuvêntul cardinal mai póte avé un superlativ, este suprimarea religiunei în școlă, pentru ca sĕ se crescă o generațiune ateistă.

Până în intimitatea sanctuarului familiar pĕtrunde impertinența lor căutând a rade tot, ce reamintesce religia și sfintele taine.

In Februarie 1899 móre președintele republicei Felix Faure. Socialistul Dejeante propune în camera francesă, sĕ nu i-se facă repausatului, decât funerariĭ civile și același socialist își esprimă „indignarea“, că în agonia președintelui i-s'a adus preot, fără sĕ fi fost consultat muribundul, care, francmason fiind, de sigur l'ar fi refusat. A trebuit sĕ vină directorul de cabinet Le Gall sĕ declare pe cuvêntul sĕu de onóre, că președintele republicei francese, în ultimele sale momente în două rindurĭ l'a rugat sĕ-i aducă preot.

Acésta este libertatea propovăduită de socialism?

Imbunătățirea sorții muncitorilor?

Dér Bernstein, care a corigiat pe Marx, însușĭ recunósce, că în Germania s'a îmbunătățit sórta muncitorilor și că de acum socialiștii nu trebue sĕ facă alta, decât sĕ-șĭ desĕvîrșéscă organisația politică. — In Franța? S'a îmbunătățit, nu s'a îmbunătățit... puțin impórtă: șefii socialismului au început a róde la ciolane, intrând în ministerii și slujbe.

La noi nicĭ nu s'a dat încă lupta și deja se aud acusațiunĭ aduse șefilor socialiștĭ, că sunt stipendiații poliției și ai guvernului. (A se vedé broșura baronului Kaas despre Bokányi).

Și în adevĕr ar trebui sĕ staĭ uimit vădênd presa guvernamentală vorbind cu cea mai mare simpatie despre mișcarea socialistă și despre înfrățirea cu Românii la congresul din Salonta și Budapesta, décă n'ai cunósce asemenea manevre din alte precedente.

La 1899, când cu revisuirea procesului Dreyfus la Rennes, guvernul Waldeck-Rousseau, în care era și un socialist se aliase cu Sêbastien Faure și anarchiștii, devastând biserica St. Iosif din Paris, dér în același timp era aliat și cu antisemiții din Fort Chabrol, unde se baricadase Jules Guérin ținênd piept guvernului 6 sĕptĕmânĭ.

Vĕ aducețĭ amintd de „eroicul“ Jules Guérin?

Ei bine, Jules Guérin era aliat cu guvernul și tótă comedia aceea s'a înscenat, pentru-că guvernul avea nevoie sĕ deturneze atențiunea opiniei publice de la alte chestiunĭ mai importante. Și amăgirea acésta a fost așa de bine pusă la cale, încât nu s'a esecoperit până peste 3 anĭ.

Vedem și noi bunăvoința esecepțională a guvernului față cu socialiștii.

Óre de la ce vre d-l Szell sĕ deturneze opinia publică prin acéstă alianță?

Rusia și chestiunea balcanică. *„Novoie Vremia“* adreséză Porții un avertisment grav și declară, că răbdarea puterilor are limite. De când, dice ea, Turcii au luat Constantinopolul, în 1453, nicĭ-odată Turcia n'a vĕdut un soldat inimic în capitala ei. De două orĭ Rușii au campat înaintea porților Constantinopolului. De două orĭ s'au retras. Turcia nu merita acéstă șansă, dér nimic în astă lume nu duréză vecĭnic.

„Svet“ cere ca Bulgaria, Serbia, Muntenegrul sĕ fie autorisate a ocupa Macedonia milităresce.

„Viedomosti“ crede, că o acțiune rusă energică în Balcanĭ e indispensabilă, décă Rusia voesce sĕ-șĭ menție prestigiul sĕu în Levant.

Ințelegerea franco-germană. La Münich, la Augsburg (Bavaria) și în alte orașe ale Germaniei a apărut un manifest, prin care cetățenii sunt învitațĭ sĕ formeze un comitet, care sĕ lucreze în scopul unui acord între Franța și Germania, căutând mijlocul d'a împăca întru totul cele două națiunĭ spre folosul păcei în tótă Europa.

Românii în Roma.

Marțĭ, în 14 Aprilie n., au sosit în Roma cei 200 Românĭ, carĭ s'au dus sĕ asiste la *congresul eleno-latin.*

Ĕtă, după raportul telegrafic al „Universului“, cum au fost primițĭ escursioniștii românĭ:

Cu tótă ora matinală, fórte multă lume îi aștepta la gară.

Musica ex-militarilor, care se afla pe peron, îndată ce trenul a intrat în gară, a cântat imnul regal român, în mijlocul unor nesfîrșite aplause și strigăte de „Trăiéscă România!“ „Trăiéscă Italia!“

La gară se mai aflau contele *De Gubernatis*, comitetul congresului elenolatin, fórte mulțĭ studențĭ, diariștĭ, Luigi Cazzavilan, directorul „Univ.“ și mulțĭ filo-elenĭ.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Ce este adevĕrul?

(De Vinerea Patimilor).

Inainte de asta cu aprópe nouĕ-spredece vécurĭ steteau față în față doi bărbațĭ, carĭ representând contrastul cel mare al timpului de atuncĭ — contrastul cel mare al tuturor timpurilor — atât de mult de apropiară, ca nicĭ-odată mai nainte. Aceștia erau Christos și Pilat: lumina față cu întunerecul, adevĕrul față cu minciuna, dreptatea față cu nedreptatea, speranța față cu desperarea. Pilat îl conjură sĕ mărturisescă, cine este el, ér Christos rĕspunde: *„Spre acésta am venit, ca sĕ mărturisesc adevĕrul“.**)

Atuncĭ Pilat se întórce de la el și pe jumĕtate cu îndoiélă, pe jumĕtate întrebând, dice: *„Ce este adevĕrul?“*

Judecătorul roman desperéză de a găsi adevĕrul. Adevĕrat, că el, ca și majoritatea contimporanilor sĕi, nu mai credea, în creațiunile fantastice ale mitului, dér nicĭ sistemele filosofiei, carĭ se contradiceau și combăteau în mii de puncte nu putură sĕ-i aducă mulțumire. Sufletul lui póte nu era încă atrofiat față cu ceea ce este superior, étă de ce îl copleșesce un fel de duioșie; cuvêntul *„adevĕr“* îi revoca amintirea dilelor, când se sforța a-l cunósce și spera, că muritorului îi este dat a-l afla. Acuma înse nu mai speréză**) Décă organele cu cultură superióră și măestrii filosofiei elene... nu puteau sĕ-i ofere cunoscințe superióre, cum sĕ-i vină acum acéstă cunoscință în figura unui Galilean, îmbrăcat în haine de criminal? Ĕtă de ce rĕspunde el cu ironie amară, din care reiese disperarea internă: Adevĕr? Ce este adevĕrul? Au nu sunt tóte închipuire, amăgire, vis?

Din diua aceea, vecĭnic memorabilă, Christos stă în fața lumei. El încă tot mai vorbesce: „Spre acésta am venit, ca sĕ mărturisesc adevĕrul“. Creștinismul esistă în lume, asta nu se póte tăgădui. Lumea îl combate, dér ignora nu-l póte. El esistă ca cea mai mare, cea mai puternică, cea mai universală apariție, ce s'a vĕdut vr'odată în lume; el agită și rĕscólă spiritul omenesc, care nu-i póte feri din drum; pe tóte căile îi ese înainte, el vré și trebue sĕ fie lămurit. Adevĕrat, că se întêmplă de se repetă până în diua de astădĭ judecata acea dublă, cu care a fost primit, când a eșit în lume: *„Că unii diceau bun este; alții diceau: Nu, ci amăgesce poporul“.**) Aicĭ stă față în față credința deschisă și resolută și necredința deschisă și resolută. Acésta din urmă n'are multĭ aderențĭ, căcĭ curentul spiritului timpului present a început a-se întórce érășĭ cătră religiune, ér ura acea fanatică în potriva creștinismului, care dedea luĭ *Voltaire* și discipolilor luĭ apariția unuĭ timbru de cultură filosofică, este apanagiul numaĭ a unuĭ numĕr maĭ restrîns de epigonĭ aĭ „secoluluĭ filosofieĭ“. Dér mult maĭ mare este numĕrul celor nehotărîțĭ, a celor ce se îndoiesc. Aceștia nu sunt adversarĭ pronunțațĭ ai adevĕrului creștinesc, îĭ opresce adesea de la acésta o frică internă, care singurĭ nu șĭ-o pot esplica — este atracția puternică cătră Christos a sufletului, care după cum spunea Tertulian este din fire creștinesc, înse tot așa de puținĭ sunt confesorĭ neclintițĭ și voluntarĭ ai acestui adevĕr. Ei recunosc, nu fără apariția unei superióre imparțialitățĭ li libertățĭ spirituale, importanța covîrșitóre a creștinismului pentru desvoltarea omului din tóte punctele de vedere, și adesea împrumută de la el motive pentru poesie și artă. Dér temeiul ultim și cel mai adênc, pe care este zidit totul, împreună cu consecințele sale necesare și inexorabile pentru cunóscere și viĕță — tóte acestea le lasă la o parte. Aceștia stau în fața creștinismului, ca în fața unei probleme marĭ din istoria universală și față cu seriositatea cerințelor luĭ n'au de cât acel cuvênt, pronunțat pe jumĕtate întrebând, pe jumĕtate renunțând la rĕspuns: *Ce este adevĕrul?* Acéstă nehotărîre în cestiile cele mai însemnate ale vieții, îndoiéla în adevĕrurile cardinale morale și religióse apasă pe

*) Ioan 18. 38.

**) *Veri nihil, omnia victa*, dice amicul lui Scipio, poetul Lucilius, vorbind despre deĭ (Fragment. ex sat. lib. 20). Nu numai poeții înse, ca Virgil. Ovidiu. Horat. dér și bărbațiĭ de stat, ca Cesar și Cato erau de acord, că cu mórtea totul se sfîrșesce. Sallust Catilina 51 sqq. Credința în dei o sguduise deja Lucretius, ér filosofia, dice Cicero nu oferia de cât probabilitate. Quaest. Tuscul I. 9: eos qui philosophiae dant operam, non arbitrari deos esse. De Invent. I. 29.

*) Io. 7. 12.

Serviciul de onóre era făcut de un pluton al guardilor de oraş şi un pluton de carabinierĭ.

Indată-ce s'a coborît din tren, profesorul *Tocilescu* a pronunţat un discurs salutând pe *mama Roma* şi comunicând, că la Ancona primise o telegramă în care erau salutaţĭ Românii când puneau piciorul pe pămêntul Italiei şi erau învitaţĭ pentru diua de adĭ la un mare banchet de 3000 de tacâmurĭ în termele Caracalla.

Discursul lui Tocilescu a fost salutat de urale.

Contele *De Gubernatis* a salutat pe Românĭ în numele Romei, care îi primesce ca *fraţi*.

Discursul lui a fost salutat de nesfîrşite urale.

Apoi De Gubernatis a comunicat programul sêrbărilor, ce se vor da în onórea Românilor.

Profesorul *Benedetto de Luca* a procedat apoi la împărţirea congresiştilor la hotelurĭ.

In acest timp musica continua sĕ cânte imnul român.

Mulţimea din afară a aplaudat.

Apoi musica şi mulţimea voiau sĕ însoţéscă pe Românĭ, dér nu a fost cu putinţă, deóre-ce ei au eşit din gară în grupurĭ-grupurĭ.

Gara era ornată cu drapele.

Autorităţile italiene dăduseră ordine, ca bagajele escursioniştilor sĕ nu fie visitate de vameşĭ şi sĕ li-se facă tóte înlesnirile.

*

La amiadĭ a avut loc banchetul de 2500 de tacâmurĭ, la termele lui Caracalla, oferit de ministrul *Bacceli*, în onórea congresului de agricultorĭ.

Asistau la banchet şi *Fleva*, *Tocilescu* şi *Pilat* şi alţĭ 80 de Românĭ, carĭ au fost admişĭ la masa de onóre, fiind primiţĭ cu strigătele de:

— *Trăiéscă România!*

Pe masa de onóre erau marĭ grămedĭ de florĭ şi tot acolo se aflau şi dece micĭ viţei întregĭ, friptĭ şi reîmpodobiţĭ cu córnele şi cu picióre le aurite, după obiceiul vechilor Romanĭ.

Efectul, în anticul edificiŭ, era strălucit.

Au vorbit Baccelli, Meline, fost prim ministru al Franţei, şi Luzzatti. Dênşii au fost fórte mult aplaudaţĭ.

Baccelli a făcut sĕ fie presentat de Fleva către Românĭ, cărora lĭ-a vorbit cu entusiasm.

*

In cursul dilei Românii au visitat oraşul şi monumentele. Pretutindenĭ au fost recunoscuţĭ şi sĕrbătoriţĭ.

Miercurĭ diminéţă toţĭ au asistat la inaugurarea congresului eleno-latin, într'o sală de la Campidoglio (Primărie), unde au vorbit primarul Romei, prinţul Colonna, şi ministrul de instrucţie Nasi.

Salariile învĕţătorilor.

Consiliul de direcţiune al comisiunei învĕţătorilor *confesionalĭ* şi *comunalĭ* din Ungaria a ţinut la 14 Aprilie n. o şedinţă în care s'a luat posiţie pentru urcarea salariilor învĕţătorilor confesionalĭ şi comunalĭ.

Presidentul Iosif *Somlyay* a arătat, că pe când salariile învĕţătorilor de stat se urcă la 1400 cor., pe atuncĭ miile de învĕţătorĭ, carĭ nu sunt susţinuţĭ de stat primesc abia 600, în casul cel mai bun 800 cor. ca salar anual. Spune, că a învitat pe unii învĕţătorĭ mai distinşĭ confesionalĭ, sĕ se declare, în ce chip ar puté primi autorităţile bisericescĭ ajutor bănesc anual.

După-ce au vorbit rênd pe rênd câte un representant al învĕţătorilor comunalĭ, evangelicĭ şi remano-catolicĭ, presidentul a raportat, că şi învĕţătorii *greco orientalĭ românĭ* şĭ-au formulat pretensiunile. După o petiţie înaintată de învĕţătorul Teodor *Bogdan* din Bistriţă, învĕţătorii gr. or. încă pretind sĕ li-se urce salariul în mĕsura în care li s'a urcat învĕţătorilor de stat.

Ce sĕ vedĭ însĕ, adunarea *a respins petiţia acésta* pe motivul, că ea *e făcută în limba română*, pe când limba de desbatere a comisiunei este cea maghiară, decĭ petiţia sĕ se înapoieze trimiţĕtorului.

La urmă s'au luat următórele hotărârĭ:

1) In Ungaria, învĕţătorul fie confesional, comunal, orĭ de stat, nu póte avé salariu mai mic, de cum au funcţionarii de cl. III, gradaţ, XI.

3) 10% din acest salar fundamental sĕ se formeze cuincuenalul.

3) Salariul învĕţătorului este a-se plăti esclusiv în banĭ gata.

4) Décă confesiunea, care susţine şcóla, séu comuna este incapabilă a plăti acest minim de salariu, acesta sĕ fie întregit de către stat, conform disposiţiunilor art. de lege XXVI din 1903.

5) Pe învĕţătorul, al cărui salariu îl întregesce statul, *sĕ-l confirme în post ministrul de culte şi instrucţiune.*

6) *Fie care învĕţător*, înainte de a întra în funcţiune, *sĕ depună jurămênt pe constituţia maghiară* înaintea inspectorului şcolar reg.

7) In înţelesul acesta comisiunea va presenta ministrului un memorand şi va învita pe tóte reuniunile învĕţătorescĭ sĕ participe la acţiune.

*

Sĕ participe la acţiune! Dér cum sĕ participe, când pretinşii diriguitori intereselor totalităţii învĕţătorilor, iau în deşert şi bruschéză sentimentele şi limba învĕţătorilor nemaghiarĭ, cum au făcut bunăóră în casul cu petiţia lui T. Bogdan din Bistriţă? Ş'apoi cum sĕ ia învĕţătorii confesionalĭ nemaghiarĭ parte la acţiunea pusă în vedere de cei din Budapesta, când se aduc hotărîrĭ atât de prejudiţióse autonomiei confesionale şi dreptului de numire şi confirmare din partea autorităţilor şcolare superióre nemaghiare?

Prin punctul 6) referitor la jurămêntul pe constituţie, nu numai că se trage la îndoiélă patriotismul adevĕrat al învĕţătorilor nemaghiarĭ, dér li se aruncă în faţă o bănuélă fórte gravă, de care nu s'au făcut vrednicĭ nicĭodată.

Ar fi bine şi la loc, ca în cercurile învĕţătorilor noştri sĕ se mediteze serios asupra acestor uneltirĭ nouĕ, ca sĕ se scie feri de cursa ce se pregătesce şcólei confesionale de către chiar aceia, carĭ pretind a lucra în interesul dascălilor confesionali.

Chestiunĭ agrare.

(Urmarea a 7-a.)

Acestea şi altele multe provenite unic din împărţirea şi subîmpărţirea, neştirbită în natură.

Cu desfiinţarea comuniunei de casă şi avere din Bănat, guvernul maghiar nu şĭ-a câştigat merite deosebite. Unde mai punem deprecierea pămêntului prin desfiguraţiune, dificultăţile de comunicaţiune şi de a-l munci, faţă de configuraţiunea terenului: d. es. obstacolele de esploatarea sforilor şi curelelor de moşii la răzeşii din Moldova şi moşnenii din Muntenia — cele de-o grapă orĭ jumĕtate de grapă lăţime şi de 8—10, 20—30 klm. lungime ce se întind din zare în zare? Apoi greutăţile de esploatare din causa dispersiunei şi a devălmăşiei, carĭ se pot cultiva şi esploata numai cu satul, cu obştea?

Avêntul cel nou ce a luat agricultura cu deosebire în a doua jumĕtate a secl. al XIX, basat pe capital şi sciinţă, cu progresul sciinţei şi a technicei şi mijlócelor de transport şi comunicaţiune, datorit invenţiunei maşinelor agricole şi plugurilor perfecţionate cum şi întroducerei forţei aburului la mijlócele de producţiune de transport şi comunicaţiune,—a venit mai mult în favorul culturei marĭ, decât a celei micĭ.

Pămêntul şi produsele lui au început sĕ fie marfă ca orĭ şi care alta în mânile capitalistului, pe care o póte el specula, aglomera şi reduce, după-cum i-se oferă ocasiunea şi cum îi dictéză interesele sale. Pămêntul însĕ este o marfă unică în felul ei, care se póte ameliora prin îngrijire şi cultură raţională şi deteriora şi secătui prin una viţiósă, dér nu se póte nicĭ mici, nicĭ estinde. Valórea ei cresce şi scade în raport cu cultura şi sporirea populaţiunei. Décă pămêntul nu s'a întins ca atare, sub influenţa capitalismului, s'a întins însĕ agricultura séu plugăria în detrimentul altor ramure de producţiune şi s'a perfecţionat, căcĭ i-au cădut jertfă milióne de hectare de pădure, fênaţurĭ, păşunĭ, grădinĭ de pomĕturĭ, vii distruse de filoxeră; s'au pus în valóre şi producţiune terenurĭ vaste, foste neproductive prin regularea cursurilor de apă, secarea bălţilor şi mlaştinelor şi alte diferite amelioraţiunĭ agricole, s'a adêncit şi aprofundat brasda, graţie uneltelor perfecţionate de fabrică şi prin înlăturarea ogorului sterp obligător tot al treilea an şi cu ajutorul îngrăşemintelor chimice s'a sporit şi ameliorat producţiunea, şi totuşĭ agricultura şĭ-a ajuns în multe ţĕrĭ limita desvoltărei şi perfecţionărei ei, peste care nu mai póte trece.

Mai greu a cădut în cumpĕnă şi apasă asupra micului cultivator, dér şi asupra celui mare, influinţa capitalului şi a capitalismului prin organisarea producţiunei în stil mare şi peste trebuinţele reale, şi prin desfacerea lor în mare. Amelioraţiunile agricole privesc în prima linie proprietatea şi cultura mare, ér taxele reduse pe căile ferate, la docurĭ, elevatóre, vapóre, lombardarea productelor la băncĭ, bursele etc. pe ea o privesc. Cultivatorul mare şi cel mic oferă spre vîndare productele lor şi au lipsă de banĭ spre acoperirea cheltuielilor aprópe în acelaşĭ timp, de unde ei mai uşor cad pradă speculaţiunei şi jocului de bursă.

Capitalistul improvisat în mare cultivator, fie ca antreprenor, fie ca arêndaş este cu totul altul şi diferit în apucăturile şi deprinderile sale, decât vechiul patron boier şi stăpân al moşiei Dominus terestris, cum se numia în termenul juridic transilvan. Acela era mai tot-déuna un adevĕrat patron pentru clăcaşii şi iobagii şi ómenii sĕi; în ochii celui de astădĭ muncitorii şi moşia sunt o marfă, o maşină şi mină din care el póte sĕ scótă mai mult şi sĕ speseze cât mai puţin pentru dênşii, pentru a-şĭ mări şie-şĭ câştigul momentan fără consideraţiunea de diua de mâne. El nu cheltuesce cu amelioraţiunĭ şi investirĭ agricole nimic, pentru a nu face folóse proprietarului, orĭ ţĕranilor. Cu cât aceştia sunt mai bine ajunşĭ sub tutela şi obedienţa sa, cu atât este mai bine pentru el şi şansele de reuşită mai marĭ. Ca producĕtor în mare el se bucură de credit mai mare şi mai eftin, ia avansurĭ înainte, vinde în mare şi póte sĕ urmăréscă de aprópe conjuncturile pieţei internaţionale. Nu însĕ micul cultivator ţĕranul, care cade pradă şi este tot-déuna la discreţia misiţilor, samsarilor, cârciumarilor şi grânarilor de prin sate, comanditarĭ ai negustorilor de la tîrgurĭ şi oraşe, şi acestea representanţii firmelor marĭ de esport de prin porturĭ. Aceştia îi iau $\frac{1}{2}$—$\frac{3}{4}$ din beneficiul micului producĕtor.

Mĕsurile luate de stat (?) în favorul micilor cultivatorĭ, orĭ sunt aleatorii, orĭ se întorc în favorul esclusiv al celor marĭ.

„Din productele agricole de 1 miliard, ce se vînd anual pe piéţa Parisului, numai 200 milióne se vin în favorul producĕtorilor“.

„Dominaţiunea feudală veche a fost înlocuită prin altă mai aspră şi mai onerósă, acea a capitalului, şi în locul contrastului dispărut dintre proprietatea mare şi mică, s'a ivit altul din nou, contrastul dintre propietate şi capital“. — Sering.

Ca sĕ dăm câte-va esemple despre diferinţa dintre raporturile vechĭ şi nouĕ de folosinţa pămêntului în trecut şi present, vom reproduce aci, că pe lângă starea materială mai bună a iobagului şi în genere suportabilă, cu rare escepţiunĭ, încuragiarea literaturei române de către aristocraţii ungurĭ Forró Miklos, comiţii Vas de Czege — protectorii lui George Şincai, Samuil Bruckenthal, protectorul lui George Lazăr, care l'a ajutorat la studiile superióre pe el şi Vasile Moga, comitele Banfi şi alţii şi alţii; în Moldova prinţul M. Sturza a avut de grădinar pe distinsul botanist I. Edel şi alţii însărcinaţĭ cu studierea florei şi bogăţiei ţĕrei Moldovei. Pe moşiile lor vechĭ boierii din Moldova aveau adevĕrate palaturĭ cu parcurĭ, grădinĭ de pomĭ întinse, vii alese, velinţe, peste o sută ciredĭ de vite de rassă, herghelii cu armăsarĭ arabĭ pur sânge în ele, în valóre de 3500 galbenĭ, carĭ adĭ ar face la 60,000 francĭ etc.

(Va urma)

Congresele socialiste.

Diarul koşutist „Független Magyarország“ scriind despre congresele socialiste, îşĭ esprimă simpatia faţă cu mişcarea social-democrată, care a venit tocmai la timp, ca sĕ se alieze cu „liberalismul“ ameninţat de pericole serióse. Deşi o parte din ei (Numai o parte?) stă pe basă „internaţională“, programul lor economic şi politic nu se opune „intereselor naţionale“. *Cu deosebire în chestiunea împăcării naţionalităţilor, dice „F. M.“, socialiştii sunt meşterĭ.*

La congresul din Budapesta a desvoltat programul socialist cunoscutul *Bokányi*, espunênd în 26 puncte reformele dorite de acest partid.

La constituirea comitetului s'au realeş cu câte 225—237 voturĭ (aprópe cu unanimitate) fostul comitet compus din Bokányi, Cizmadia, Dr. Adolf Goldner, Iacob Israel, Iacob Weltner, Max Grossmann, şi E. Garami.

Acest din urmă a ţinut un discurs, în care a atacat preoţimea şi religia: „Preoţii sĕ fie despoiaţĭ de privilegiile de carĭ ce bucură, şi nimenĭ sĕ nu fie obligat a da copiilor sĕi crescere religiósă“.

După acésta delegaţii românĭ, carĭ trebuiau sĕ plece, s'au adunat în jurul tribunei şi luându-şĭ din cap căciulile au strigat „*Sĕ trăiéscă!*“, ér ceilalţĭ au rĕspuns: „Éljenek fraţii Românĭ!“ Apoi Gheorghe *Nistor* din Sătmariu a vorbit despre popĭ, spunênd, că sunt mai primejdioşĭ, decât paşalele poliţienescĭ şi decât gendarmii. Poporul nu va puté fi fericit, până nu va scutura cătuşile celor cu „jubelele negre“. E *Simon* spune, că lasă lumea cealaltă popilor (şi rabinilor?) ér poporul nu vré sĕ scie, decât de lumea acésta, unde vré sĕ fie fericit.

S'a luat disposiţie, ca secratariatul sĕ fie încunosciinţat, că „partidul reorganisat“ (cei dela Salonta!) au renunţat la douĕ puncte cardinale ale socialdemocraţiei, anume: 1) *lupta de classe* şi 2) *internaţionalismul.*

Congresul s'a închis de către Bokányi printr'un discurs terminat cu următórele cuvinte:

„*Sĕ trăiéscă socialdemocraţia internaţională revoluţionară!*“

* * *

Asupra continuării congresului din *Salonta* se scrie:

In diua a doua erau representate 260 comune cu 500 delegaţĭ.

---

multe suflete ca un bălaur, care paraliséză tóte forţele spiritului şi suge mĕduva vieţii, căcĭ numai unde este convingere adêncă, numai acolo póte fi însufleţire şi forţă pentru orĭ-ce faptă înaltă, pentru orĭ-ce jertfă, fie aceea cât de grea. Şi credem a nu greşi când dicem că direcţia acésta bolnăviciósă a scepticismului, a îndoelei este una din rănile cele mai adêncĭ de carĭ tînjesce epoca nóstră. Indoiéla este tare numai în a dĕrîma, este însĕ cu desĕvîrşire incapabilă de a produce ceva nou şi mai bun, este incapabilă peste tot, de a crea ceva. Scepticismul primit odată în organismul sănĕtos operéză ca otrava, ce pĕtrunde din ce în ce mai adênc. Căcĭ îndoiéla nu are marginĭ: Omul copleşit de acéstă bólă de tóte se îndoesce, el îşĭ întinde scepticismul pe tóte terenele vieţii scienţifice, religióse, morale şi sociale.

Étă de ce îndoiéla lasă în urma sa atât în individii cât şi în massele, pe carĭ s'a făcut stăpân, un gol înspăimântător, întunerecul, jalea, desolaţia spirituală şi morală şi mórtea.

Hettinger.

Patkó Florian din Méhkerek salută pe „frații Românĭ“.

Lovas Lajos vorbesce contra popilor, apoi se discută „*mișcare românéscă*“. Referentul (Salușinsky?) începe întâiŭ pe unguresce, apoi continuă românesce, salutându-i pe Românĭ, carĭ trăgênd dungă peste neînțelegerile de sute de anĭ, au venit sĕ se jăluéscă de sórtea lor tristă, alăturea cu Maghiarii. Espuse programul partidului, apoi cetesce următorul proiect de resoluție, care se primesce:

„Congresul IV al partidului social-democrat reorganisat din Ungaria, ținut în 12—15 Aprilie ia notă cu recunoscință, că comitetul ales la Mezőtur, a dat în mâna poporului român din Ungaria fóia „*Voința Poporului*“, ce apare de douĕ-orĭ pe lună. Vede cu mulțumire, că comitetul șĭ-a luat de țîntă liberarea poporului muncitor român asuprit. Invită pe noul comitet sĕ continue munca începută în interesul liberării fraților românĭ din robia materială și spirituală și sĕ-șĭ întindă agitația asupra ținuturilor locuite de Românĭ din Ungaria, avênd tot-déuna în vedere, că deosebirile de naționalitate, rassă și religie, nu despart pe om de om“.

La „chestiunea română“ a mai vorbit *Loy* junior din Șomcuta-mare, în limba română.

Din Franța.

In Brest a avut loc ḑilele acestea un congres catolic, cu care ocasiune au fost în oraș demonstrațiunĭ, carĭ au provocat intervenția poliției. Mai mulțĭ polițiștĭ au fost rănițĭ.— Din Grenoble se scrie, că redactorul ḑiarului „*Petit Dauphinois*“, cu numele Besson, a făcut în ḑiarul sĕu o destăinuire gravă, în care spune, că Edgar *Combes*, fiul ministrului președinte și secretar la ministeriul de interne, i-a făcut ofertul că va interveni pentru autorisarea călugărilor din Chartreuse, decă Besson îi va mijloci un „onorar“ de un milion de francĭ.

Agitația clerului este mare, episcopii îĭ îndémnă pe călugărĭ la resistență pasivă, condamnând în pastoralele lor în terminĭ aspri circulara lui Combes, prin care interdice episcopilor de a admite la amvon pe călugării neautorisațĭ.

In catedrala „Notre Dame“ a predicat mai deunăḑĭ dominicanul Hebert. La acéstă predică erau de față și doi ḑiariștĭ socialiștĭ, Charbonnel și Tery. Când părintele Hebert a amintit în predica sa de persecuțiile ce s'au deslănțuit asupra lor din partea renegaților și a francmasonilor, Tery l'a întrerupt strigând: „*Ajunge! Cer cuvênt!*“, ér Charbonnel a strigat: „*D-vóstre n'avețĭ dreptul de a vorbi aicĭ în acest ton. N'avețĭ dreptul sĕ ne insultațĭ*!“

Publicul de față s'a înfuriat și i-a scos pe cei doi socialiștĭ în ghionturĭ și pumnĭ din biserică. Dușĭ la secția de poliție, au declarat, că vor continua cu asemenea întreruperĭ, de câte orĭ vor afla, că preoțĭ neautorisațĭ întrebuințéză amvonul, ca sĕ agite contra legilor.

SCIRILE ḐILEI.

— 3 Aprilie v.

Inmormêntarea rggretatului Ioan Popea a avut loc aḑĭ la órele 3 p. m. în cemeteriul din Gróverĭ. Serviciul funebru l'a săvêrșit părintele protopop Bart. *Baiulescu*, care a rostit și un discurs apreciând rolul însemnat, ce l'a îndeplinit repausatul în biserică, școlă și societate. După părintele Baiulescu a ținut d. director Virgil *Onițiŭ* un al doilea discurs funebru în numele foștilor colegĭ de la gimnasiu. D. Onițiŭ a făcut biografia decedatului coleg, zugrăvindu-i caracterul nobil, zelul și activitatea, ce a desvoltat'o. Cosciugul l'au dus pe brațe studenții, iubiții lui elevĭ, carĭ au depus și o cunună frumósă cu inscripția: „*Luminătorului nostru*!“ Era de față un public numeros din oraș și provincie, mai ales din Satulung, care între lacrimĭ a dat ultimul onor profesorului regretat. Fie-i țĕrîna ușóră!

Convocarea sinodului archidiecesan. I. P. S. Sa Archiepiscopul și metropolitul Ioan *Mețianu* a convocat sinodul ordinar anual al Archidiecesei gr. or. transilvane pe Dumineca Tomii, adecă pe 13 (26) Aprilie.

Distincțiunea lui Koerber. Din *Viena* se anunță, că Majestatea Sa a primit alaltăerĭ în audiență pe ministrul president Dr. *Koerber* și cu ocasia acésta i-a conferit *marea cruce a ordinului sf. Stefan.* Distincțiunea acésta e privită în cercurile politice, ca o dovadă de marea încredere ce o are Majestatea Sa față cu Koerber.

Liga culturală din Bêrlad a trimis către președintele congresului latin din Roma, următórea telegramă în limba francesă: „Domnului *Angelo de Gubernatis*, președintele Congresului latin: Congresul latin simbolisézā o mare idee de civilisație latină și de progres sănĕtos. Vĕ felicitām, pătrunșĭ de credință, pentru acest ideal, scump nouĕ tuturor. Trăiéscă rasa latină! *Stroe Beloescu*, președintele Ligei culturale din Bêrlad.“

La masa studenților academicĭ din Clușiŭ au mai intrat în timpul din urmă contribuirĭ de la următórele institute de banĭ: „Albina“ (Sibiiu) cor. 200, „Silvania“ (Șimleu) 100, „Chiorana“ (Șomcuta-mare) 20, „Economia“ (Lugoș) 10, „Sebeșana“ (Sebeșul-săsesc) 200, „Sĕlăgiana“ (Jibou) 50. Priméscă onoratele istitute donătóre și pe acésta cale profundele nóstre mulțumite. *Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul“ în Clușiŭ.*

Deputațĭ mirenĭ la sinodul archidiecesan pe periodul 1903—1905 sunt aleșĭ: în cercul I. (Sibiiu) Partenie Cosma și Ioan A. de Preda; în cercul II (Sĕliște) Dr. Nicolae Comșa medic, și Petru Drăgits, protopretor în Sĕliște; în cercul III (Sebeș) Dr. Eugen Mețianu, advocat în Brașov și Lazar Tritean, coreferent școlar la consistoriul archidiecesan; în cercul IV (Alba-Iulia) Mihail Cirlea, notar public în Abrud și Dr. Vasilie Bologa, dir. școlei de fete a Asociațiunii; în cercul V (Deva) Dr. Ioan Mihu advocat în Orăștie și Dr. Aurel Vlad, directorul băncii „Ardeleana“; în cercul VI (Hațeg) Dr. George Proca, secretar consistorial și Ambrosiu Bârsan, senator în Hațeg; în cercul VII (Ilia) Simion Dragomir, notar în Zam și Victor Tordășian, oficial consistorial; în cercul XII (Clușiŭ) Demetriu Comșa, prof. seminarial și Vasilie Almășān adv cat în Clușiŭ; în cercul XIV (Bistriță) Dr. Ioan Popescu și Ios. Popescu, dir. de bancă; în cercul XV (Têrnava) Dr. Nicolae Vecerdea, dirigent al filialei „Albina“ din Brașov și Dr. Dionisie Roman, cand. de adv. în Mediaș; în cercul XVI (Sighișóra) Dr. Liviu Lemenyi, adv. în Sibiiu și Virgil Onițiu director al gimnnsiului din Brașov; în cercul XVII (Treiscaune) Dr. Iancu Mețian, proprietar în Zêrnescĭ și Iosif Pușcariu, advocat în Brașov; în cercul XVIII (Brașov) Virgil Onițiu, și Arseniu Vlaicu, dir. școlei comerciale din Brașov; în cercul XIX (Bran) Ioan cav. de Pușcsriu și Nicolae Garoiu adv. în Zêrnescĭ; în cercul XI (Turda) Dr. Petru Șpan, profesor seminarial și Dr. Valer Moldovan, cand. de adv.; în cercul XX (Făgăraș) Dr. Ioan Șenchea și Dr. Teodor Popescu, advocațĭ. Lipsesc rapórtele din cercul IX (Zarand), X (Câmpenĭ) și XIII (Solnoc.)

De la congresul socialiștilor reorganisațĭ. „Bud. Hirlap“ de la 15 Aprilie raportând despre ședința de la 14 l. c. a congresului social-democraților reorganisațĭ spune, că a luat cuvêntul și Todor *Onișor*, care vorbind românesce a ḑis: „A trebuit sĕ încăruntesc, pentru a ajunge la convingerea, ce muncă criminală sĕvîrșesc aceia, carĭ propagă între Românĭ ura contra Maghiarilor“. Cuvintele lui Onișor au impresionat atât de mult pe industriașul *Vecseri* I. din Arad, încât s'a dus la orator, i-a strins mâna și „a blăstĕmat pe toțĭ aceia, carĭ aruncă neghina urei între Maghiarĭ și Românĭ“, și în numele frățietății maghiaro-române, a sărutat pe bĕtrânul „orator“. Scena acésta fu urmată de aplause sgomotóse...—Tablou!

Strada „Edgar Quinet“ și „Michelet“. Consiliul comunal din Bucurescĭ a hotărît, ca strada Nouă sĕ se numéscă „Edgar Quinet“, ér strada Dréptă „Michelet“, în memoria acestor marĭ ómenĭ, carĭ au iubit atât de mult România.

Regim despotic în Serbia. De la ultima lovitură de stat în Serbia, domnesce regimul cel mai despotic. In tóte orașele s'au înființat censurĭ riguróse, pentru controlarea publicațiunilor. Mai tóte foile din oposiție au încetat sĕ apară, altele sunt pe cale de a dispare. Redactorii foilor radicale au fost arestațĭ, ér birourile de redacție au fost închise.

Nóptea Sf. Bartolomeiŭ în Constantinopol. Ḑiarului „*Kölnische Zeitung*“ i-se telegrafiază din Constantinopol, că Turcii ar pregăti un mare măcel contra Bulgarilor din capitala turcéscă. In cercurile diplomatice s'a ivit idea, că toțĭ atașații militarĭ strĕinĭ sĕ fie trimișĭ în provincie.

Demonstrație nouă în Agram. Marțĭ séra o cétă numĕrósă de tinerĭ au demonstrat din nou contra Maghiarilor.

Zapadă. Bine a ḑis cine a ḑis, că Aprilie are tóne. După o plóie rece, a urmat erĭ zăpadă, a nins, a nins până aséră târdiu. Strat gros de zăpadă a acoperit pămêntul. Aḑĭ se topesce la raḑele aurii ale sórelui. E temere, că temperatura căḑênd, sĕ nu urmeze îngheț.

Un tată bestial. Țĕranul Simion Osusanu din Mély-Nádas (Bănat) șĭ-a omorît alaltăerĭ fiica, o copiliță de trei anĭ. Copilița era bolnavă și plângea tótă nóptea. Plânsetele ei îl înfuriară așa de tare pe sĕlbatecul tată, încât luând copila din pat o trântì cu atâta forță de pămênt, încât a rĕmas pe loc mórtă. Medicul legist Dr. Szigeti din Timișóra însoțit de judecătorul de instrucție Paul Cotoțiu, s'a dus la fața locului spre a face autopsia. Contra lui Osusanu s'a pornit cercetare criminală.

O comóră de 4 milióne. Din causa ploilor, carĭ au căḑut în timpul din urmă, în dosul strădii Florilor din Galațĭ s'a surpat o mare parte de teren la un maidan, pe o întindere de aprópe 12 metri. Primăria orașului fiind avisată, a luat mĕsurile necesare ca acest loc sĕ fie nivelat. Pentru acéstă lucrare au fost pușĭ vre-o 12 ómenĭ pentru a săpa și îndrepta pămêntul. Nu mică a fost mirarea lucrătorilor, când în timpul săpărei au dat peste o pivniță, în care s'au găsit 4 butóie micĭ pline cu monete de aur vechĭ. Aceste monete sunt turcescĭ, și au fost îngropate de un mare bogătaș, care a fugit din țéră în timpul rĕsboiului. Imediat ce s'a descoperit acéstă uriașă comóră, care se evaluéză la vre-o 4 milióne lei, lucrătorii au făcut cunoscut parchetului.

Un vapor japones la Galațĭ. In ḑiua de 13 Aprilie la órele 4 p. m. a întrat în rada portului Galațĭ un mare cargobot japones *Nicove Khassu*, venind din Constantinopol. Acest vas a fost surprins în drumul sĕu spre Odessa de o furtună teribilă, care i-a rupt o aripă a unei elice și i-a causat și alte avarii. Vasul s'a adăpostit în rada Sulinei și comandantul aflând de docurile flotante din Galațĭ, a venit aci pentru reparațiunile necesare. O mare mișcare de curiositate a produs în oraș sosirea acestui vas strĕin, care presentă forme nu tocmai obicĭnuite. Grupe de curioșĭ staționéză pe cheiŭ urmărind mișcările marinarilor de pe vas, în uniformele lor ciudate. Vasul e încărcat cu diferite mărfurĭ japoneze, ér pe bord se află între alții și familia înaltului demnitar Lyrppa-Su, care a intervenit pe lângă căpitănie, ca sĕ i-se acorde visitarea orașului, pe timpul cât vor dura reparațiunile. Pe bordul acestui vas se află ca ofițer de marină Kavakamy, fostul soț al celebrei artiste japonese Sada-Yacco. In urma unei teribile scene de gelosie, care era sĕ coste viéța cunoscutei artiste, soții s'au despărțit și d-l Kavakamy a îmbrățișat cariera de marinar.

Esercițiĭ de tir militare. Poliția locală aduce la cunoscința publicului, că pe terenul destinat pentru esercițiile elementare de tir, este interḑis a se apropia la o distanță de 150 pașĭ atât în drépta, cât și în stânga, fiind-că prin acésta s'ar deranja esercițiile și s'ar puté întêmpla ușor vr'un accident. Inceputul esercițiilor se va anunța prin signale de górnă și prin arborarea unui steag roșu.

Un sfat bun. Cine vrea sĕ-șĭ facă în grădină un covor frumos de iérbă, aceluia se recomandă a-șĭ procura de la Magazinul de semințe c. r. *Edmund Mauthner* în Budapesta, amestecul de semințe de iérbă compus din iérbă de la „Promenada“ séu „insula Margaretha“. De 29 anĭ liferéză Mauthner aceste semințe de iérbă pentru parcurile splendide din Budapesta și din insula Margaretha.

Literatură.

A apărut N-rul 3 din *Școla și Familia*, fóie pedagogică literară. Apare la 1 și 15 ale fie-cărei lunĭ, în Brașov, Tipografia A. *Mureșianu*. Redactor responsabil: *Ión Dariu*. Cu concursul mai multor profesorĭ, învĕțătorĭ și alțĭ bărbațĭ de școlă. *Sumarul:* Icóna învĕțătorului și a preotului harnic I. Dariu. O chestiune ortoepico-ortografică, Bujecanul. Ocupațiunile elevilor, V. Dumitraș. Din icóna școlei române la finea veacului al XIX, Ioan Georgescu (fine) I. Dariu. Substantivul, lecțiune practică din gramatică pentru anul al III-lea de școlă, Radu Prișcu. Copilul (sentințe legate despre el) *** Cronica școlei *** Cronica literară *** Literatură *** Pentru distracție, Sandu Tăciune. Poșta redacțiunei ***.

Abonamentul: Pe 1 an 6 cor. pe 1/2 an 3 cor. România 10 lei pe an. Abonamentele se trimit pe adresa N. *Oancea* învĕțător, Brașov.

— **„Eminescu și Coșbuc“** de Alexandru *Ciura*, profesor, Blașiŭ 1903. Tipografia seminarului archidiecesan. O broșură de 108 paginĭ, care cu micĭ modificărĭ fusese presentată de către autor facultății de litere din Budapesta ca tesă pentru esamenul de capacitate din specialitatea limbei și literaturei române. Prețul 1 cor.

ULTIME SCIRI.

Varșovia, 16 Martie. Aicĭ au fost deținute, din cause politice, 150 persóne.

Constantinopol, 16 Martie Pórta luând de veste, că comitetele macedonene au pregătit o rescólă generală pe ḑiua de Pascile rĕsăritene, a luat mĕsurile necesare pentru a-o suprima. — Ucigașul consulului Scerbina a fost judecat la mórte.

Salonic, 16 Martie. Indrăsnéla bandelor macedonene a crescut așa de tare, încât ele apar acum în aprópierea orașelor mai marĭ.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

»Romana«.

Cu bucurie aducem la cunoscinţa publicului cetitor, că dilele aceste a apărut în editura tipografiei A. Mureşianu descrierea şi esplicarea dansului nostru de salon „Romana“.

Titlul broşurei este:

„**Romana**“, dans de colónă în 5 figurĭ. *Descrisă şi esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefaţă“,) de *Tunarul din Dumbrău*, **Popa**. — Tipografia Aurel Muresianu, Braşov 1903.

A trecut deja o jumětate de secol, de când, în epoca redeşteptării nóstre naţionale, s'a compus şi înfiinţat în Braşov „Romana“, unicul dans de colónă român. In iérna anului 1901, cu ocasiunea jubileului de 50 de anĭ de la fondarea Reuniunei femeilor române, s'a serbat la balul festiv ce s'a dat în Braşov cu ocasiunea acésta şi jubileul de 50 de anĭ al „Romanei“. La acest jubileu vre-o 20 de părechĭ, damele purtând costum naţional, au jucat „Romana“ jubilară, adecă au esecutat acest dans în tocmai după regulele şi prescrierile originale, cum s'a esecutat înainte cu 50 de anĭ la primul bal al „Reuniunei“.

Autorul broşurei esplică „Romana“ în strînsă legătură cu musica ei după aceste regulĭ şi prescrierĭ originale, fără abaterile şi erorile, ce cu timpul s'au furişat în acest dans. (Esplicarea figurilor o face alăturĭ şi în limba germană.)

Meritul autorului broşurei mai sus anunţate este, că a fixat regulele originale ale „Romanei“, ca orĭ şi unde în ţinuturile şi ţĕrile locuite de Românĭ acest dans de colónă român sĕ pótă fi studiat şi jucat cum se cade şi uniform. De aceea a adaus la finea broşurei şi textul frumósei şi atrăgĕtórei musice a „Romanei“, esplicând printre note tóte mişcările dansului după tactele musicei.

Pe lângă popularitatea, de care se bucură dansul „Romana“ pretutindenĭ între noi, a fost tot-déuna o dorinţă viuă a publicului nostru de a o vedé jucându-se bine, esact şi uniform. Credem, că broşura de faţă, care face istoricul şi descrierea figurilor dansului cu multă îngrijire şi acurateţă, va satisface pe deplin dorinţei generale.

Broşura este în cuart mare, hârtie fină şi tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicărĭ) şi costa numai 2 cor. **50** banĭ (plus 5 banĭ porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*“ se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Cursul la bursa din Viena.

Din 15 Aprilie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121 65
Renta de coróne ung. 4%	99 55
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonurĭ rurale ungare 3½%	94 10
Bonurĭ rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	201 —
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	157.—
Renta de hârtie austr.	100.70
Renta de argint austr.	100.50
Renta de aur austr.	121 70
Rente austr. 4% de coróne	101.20
Losurĭ din 1860.	154.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.03
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	727.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	676 —
Napoleondorĭ	19.05
Mărcĭ imperiale germane	116.92½
London vista	239.60
Paris vista	95.27½
Note italiene	95.20

Cursul pieţei Braşov.

Din 16 Aprilie n. 1903.

	Cump.		Vênd.	
Bancnot rom.	Cump.	18.94	Vênd.	18.98
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'orĭ.	„	19.04	„	19 08
Galbenĭ	„	11.20	„	11.30
Mărcĭ germane	„	117.—	„	111 08
Scris fonc. Albina 5%		101.—	„	102·—
Ruble Rusescĭ	„	—.—	„	—.—
Lire turcescĭ	„	21.40	„	—.—

Concurs.

Pentru ocuparea postului de cassar, la societatea de economiĭ şi credit „**Crişana**“ **din Brad**, se escrie concurs cu terminul de **30 Aprilie 1903**.

Salarul anual împreunat cu acest post este 1600 coróne.

La ocuparea postului cassarul va trebui se depună o cauţiune de 1000 cor. în acţiunĭ de ale „Crişanei“, sau alte hîrtii de valóre.

Cel instituit va fi numai ca provisor până la adunarea generală ordinară din anul 1904.

„Crişana“, societate de enonomiĭ şi credit.

Brad, la 9 Aprilie 1903

Vasiliu Damian, director. *Dr. Ioan Radu*, secretar.

1—1.(936)

Nr. 4135—1903.

Escrire de licitaţiune cu oferte.

Pentru trebuinţele uzinei de gaz, sunt de lipsă 4000 măjĭ metrice de var ars, care e a se furnisi car de car imediat după ardere, în timpul dela **1 Iulie până la 30 Iunie 1904**, după comanda administraţiei uzinei de gaz.

Pentru predarea acestei furnisirĭ la 5 Maiŭ 1903, 10 óre a. m. se va ţiné la oficiul economic orăşĕnesc licitaţie cu oferte în scris, până la acest termin se pot lua în vedere tot acolo condiţiunile mai de-aprópe de ofert şi de contract pe timpul órelor de oficiu, adeca dela 8—12 óre antemeridiane

Ofertele sigilate şi provĕdute cu timbru de 1 cor., conţinênd declaraţiunea, ca oferenţilor sunt esact cunoscute condiţiunile de ofert şi de contract, şi ca se supun acelora necondiţionat, precum şi preţul cerut, pentru var, pro majă metrică, însemnat cu cifre şi cu litere, au a se înainta de oferenţĭ la oficiul economic orăşĕnesc până la terminul sus indicat.

Mai departe ofertul e a se provedé cu un vadiu de 10% dela întrégă suma cerută pentru 4000 măjĭ metrice, carele póte consta din banĭ gata, séu din depunerĭ la cassă de păstrare generală braşoveană, séu la Albina, la Banca Naţională societate pe acţiunĭ, séu din hârtii de valóre de stat, séu din obligaţiunĭ hipotecare de credit fonciar.

Brassó, 18 Martie 1903.

1—2.(913) *Magistratul orăşĕnesc.*